

Insändare: Var rädd om Seminarieparkens förflutna

Uppsala 2011-10-26 08:27

Det här är en insändare. Åsikterna i texten är skribentens egna.

STADSMILJÖ. Under mitt examensarbete har jag fått fram entydiga bevis, genom att studera historiska kartor, för att Seminariet och Seminarieparken har spelat en viktig roll i Uppsalas historia. Uppgifterna är helt nya! Jag hittade informationen under en tålmodig arkivforskning till mitt examensarbete om Uppsalas lertäkter. Bevisen finns i Lantmäteriets historiska kartor.

Uppsala har ett unikt förflutet som ”tegelstad med minst 22 tegelbruk och sex kakelfabriker på 26 olika platser i och strax utanför stadens gränser. Ingen annan svensk stad har haft så många tegelbruk inom kommungränserna. Under 1600-talet fanns det tre viktiga tegelbruk i Uppsala. Kronans tegelbruk med Slottstegelhagen, Domkyrkans tegelbruk och dess lerhage, samt Uppsala stads tegelbruk med tillhörande lertag.

På Domkyrkoberget låg en tillfällig ugn under mer än hundra år i samband med att Domkyrkan byggdes. På kartor från 1635 fram till 1780 syns Domkyrkans tegelbruk och lerhage som låg på den plats som i dag är kvarteret Seminariet. På häradskartan från 1858 finns fastigheten markerad i mörkgrön färg som överensstämmer i formen med Domkyrkans fastighet på de historiska kartorna. Området hette nu Tegelbruksängen. På en odaterad karta, ungefär från sekelskiftet 1700 (se bilden) syns byggnaderna, det typiskt långsmala torkhuset längs med Prästgatan ner mot Fyrisån medan själva tegelbruket och ugnen stod på Seminariets plats.

Lertakten sträckte sig fram mot Fyrisån och längs med Fyrisån söderut en bra bit in i de före detta kolonilotterna. (Kolonilotterna anlades på kyrkans mark och hade en storlek på 100 kvadratmeter, att jämföra med kommunens kolonilotter på 60 kvadratmeter.) Lertagens olika nivåer kan väl urskiljas i den övriga parken.

Ta hänsyn till det historiskt förflutna och visa återhållsamhet vid norra sidan av Seminariet. Förändra inte slänten ner mot gräsplanen. Den hör till Seminarieparkens minst 400-årig långa historia och markera lertäktens början. Ett sjuvåningshus mot Fyrisvallsgatan och en uppdelning och avgränsning av gräsplanen skulle förstöra en av Uppsalas historiska platser.

Ta en promenad i parken och gå i utkanten av gräsmatten mot både Prästgatan eller Fyrisvallsgatan, skrapa med foten i marken och man kan hitta gamla tegelstenar. ^

Hur vet man att de är gamla? Seminariet byggdes med tegelstenar som framställdes med pressteknik. Det finns räfflor vid sidan om. Dessa räfflor saknas på de gamla stenarna. I stället syns mer mindre eller större hålrum hos de handslagna teglen. Var hålrummen för stora sprack stenen i ugnen och kastades. Det är dessa stenar som i dag kan hittas på platsen.

Theresa Weber-Qvarfort

Uppsala

<https://www.unt.se/insandare/uppsala/artikel/var-radd-om-seminarieparkens-forflutna/r2152v3j>